

บทคัดย่อ

การศึกษาโครงสร้างอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง พฤติกรรม และผลปฏิบัติการของหน่วยธุรกิจ ในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทย ตลอดจนบทบาทของภาครัฐและเอกชนที่มีต่ออุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

การกระจุกตัวของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตามกาลเวลา ซึ่งเป็นผลจากการมีจำนวนหน่วยผลิตเข้ามาทำการผลิตเพื่อแข่งขันในอุตสาหกรรมนี้มากขึ้น และเป็นเหตุให้มีการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมน้อยลง สภาพการแข่งขันของหน่วยธุรกิจในอุตสาหกรรมทั้งด้านการผลิตและการค้ามีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น โครงสร้างอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทยในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา มีลักษณะเป็นตลาดแบบกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (Monopolistic Competition Market) มีจำนวนผู้ผลิตมากกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม ค่าการกระจุกตัวของอุตสาหกรรมการเจียระไนอัญมณีมีค่า CR_4 เท่ากับ 45.03 และอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องประดับอัญมณีมีค่า CR_4 เท่ากับ 20.40 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ สภาพการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมที่ค่อนข้างสูง ไม่มีผู้ประกอบการรายใดในอุตสาหกรรมสามารถมีอำนาจผูกขาดเหนือผู้ประกอบการรายอื่นๆ ในอุตสาหกรรมได้ สินค้าอัญมณีและเครื่องประดับมีความหลากหลายและแตกต่างกันแต่ใช้แทนกันได้ดี

การกำหนดราคาสินค้าขึ้นอยู่กับต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะต้นทุนค่าวัตถุดิบ อย่างไรก็ตามราคาสินค้าอาจขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหรือการเจรจาต่อรองระหว่างคู่ค้า การเข้าหรือออกจากอุตสาหกรรมของผู้ประกอบการมีอุปสรรคกีดขวางอยู่บ้าง จากปัจจัยด้านเงินลงทุนซึ่งมีความเชื่อมโยงกับต้นทุนการผลิต เนื่องจากอัญมณีและเครื่องประดับเป็นสินค้าที่มีต้นทุนการผลิตสูง นอกจากนี้ การดำเนินกิจการยังต้องอาศัยประสบการณ์ และความชำนาญสูง

หน่วยธุรกิจในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทยมีพฤติกรรมที่ไม่เกี่ยวกับราคามากกว่าพฤติกรรมทางด้านราคา โดยเน้นกลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และกลยุทธ์ด้านการตลาด โดยปรับตัวตามสถานการณ์การแข่งขันในตลาดโลก เนื่องจากอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทยเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลัก

อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทย เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนมาก มีการขยายตัวการ

ผลิตเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันอัตราการขยายตัวดังกล่าวกลับมีทิศทางที่ชะลอลง ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบภายในประเทศ ทำให้ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นสัดส่วนที่สูง รวมทั้งปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือที่พร้อมทำการผลิต ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับไทย

รัฐบาลและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมพยายามเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมผ่านการวิจัยและพัฒนา แต่มีความก้าวหน้าอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้ เนื่องจากโครงสร้างของอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับของไทยไม่กระตุ้นให้หน่วยธุรกิจลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ขึ้นมา เทคโนโลยีที่ใช้กันในปัจจุบันจึงเป็นเทคโนโลยีดั้งเดิมที่ใช้กันมานาน และเทคโนโลยีที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากต่างประเทศ